

Europarådet & ALTEs undersøkelse av krav om språk og samfunnskunnskaper for innvandrere 2018





Hovedtrender

I løpet av det siste tiåret har stadig flere av Europarådets medlemsland innført formelle krav om språk- og samfunnskunnskap som et ledd i innvandrings- og integreringspolitikken.

De fleste medlemslandene stiller formelle krav om språk og samfunnskunnskap når innvandrere søker om statsborgerskap. I halvparten av landene må innvandrere møte denne typen krav for å få oppholdstillatelse – i en tredjedel også for innreise til landet.

Det er vesentlige og slående forskjeller mellom de konkrete språkferdighetsnivåene som kreves av de ulike medlemslandene.

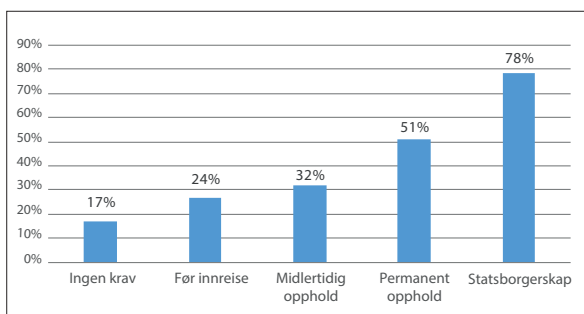
Sårbare grupper (mindreårige, flyktninger, søkere som har lite skolegang) er sjelden unntatt fra testene.

Mange medlemsland bruker tester som ikke har vært underlagt tilstrekkelig kvalitetskontroll. Testenes konsekvenser for testgruppen blir i svært liten grad undersøkt.

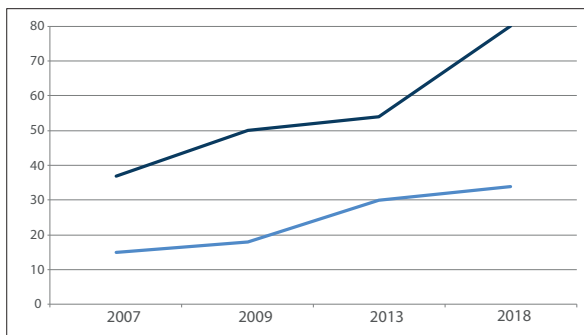
Nesten alle medlemslandene tilbyr muligheter for språklæring til innvandrere, men antallet timer som tilbys, er ofte utilstrekkelig, særlig for sårbare grupper.

Krav og tester

78 prosent av medlemslandene som ble kartlagt i 2018-undersøkelsen, hadde krav om språk og/eller samfunnskunnskap for statsborgerskap. 17 prosent hadde ingen slike krav som en del av innvandringspolitikken:



Mellom 2007 og 2018 har flere land innført språktester (mørkeblå linje i figuren under) og samfunnskunnskaps-tester (lyseblå linje), særlig for statsborgerskap:



Språkkravene er nesten alltid uttrykt i Rammeverksnivåer (CEFR), men det er lite samsvar mellom medlemslandene om hvilke nivåer som skal kreves for de samme formålene.

Læringsmuligheter

— Språkkurs for innvandrere blir ofte tilbudt og kvalitetskontrollert av staten. I de fleste medlemslandene får innvandrerne imidlertid kun opptil 250 timer språkundervisnings gratis:

Antall timer gratis språkundervisning

	For alle innlærere (n = 24)	For innlærere med lite skolebakgrunn (n = 22)
0 – 250	11	13
250 – 500	8	4
500 – 1000	4	2
1000 – 1500	1	2
2000 – 3000	0	1

— Mange medlemsland tilbyr kurs i samfunnskunnskap. Oftest tilbys de kun på landets offisielle språk.

— Få medlemsland tar i tilstrekkelig grad hensyn til sårbare grupper i integreringspolitikken: For mindreårige finnes det få språklæringsmuligheter utenfor det obligatoriske skolesystemet, og de særskilte behovene flyktninger og innvandrere med lite skolegang har, blir sjelden ivaretatt.

Anbefalinger

- ▶ Ettersom kurs trolig er mer positivt for integrering enn tester, bør alle får tilgang til overkommelige muligheter for læring gjennom kursdeltaking.
- ▶ Hvis tester brukes for innvandrings-regulerende formål, bør de møte de høyeste krav til kvalitet og rettferdighet.
- ▶ Når man utvikler innvandrings- og integreringspolitikk, bør man ta særlige hensyn til sårbare grupper.
- ▶ Av hensyn til menneskerettigheter advares det på det sterkeste mot å bruke krav om språk- og samfunnskunnskap før innreise for familiegjenforening.

Av Europarådets 47 medlemsland deltok 40 i 2018-undersøkelsen:



Europarådet og ALTE-undersøkelsen ble gjennomført av:

- ▶ Lorenzo Rocca
(Università per Stranieri di Perugia)
- ▶ Cecilie Hamnes Carlsen
(Høgskulen på Vestlandet)
- ▶ Bart Deygers
(Ghent University)

oversettelse:
Edit Bugge
(Høgskulen på Vestlandet)

Last ned hele rapporten:
www.coe.int/lang-migrants
© Council of Europe, 2019

www.coe.int

Europarådet er den ledende menneskerettighetsorganisasjonen på det europeiske kontinentet. Rådet omfatter 47 medlemsland, inkludert alle medlemmer av Den europeiske union. Alle Europarådets medlemsland har signert Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, som har som formål å beskytte menneskerettigheter, demokrati og rettsikkerhet. Den europeiske menneskerettighetsdomstolen overvåker medlemslandenes iverksettelse av konvensjonen.

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE